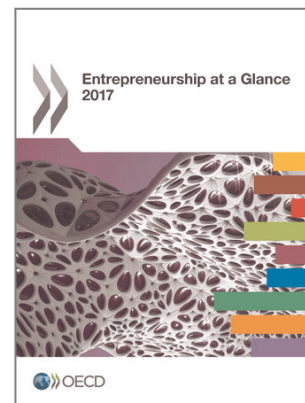

Ettevõtlus lähivaates 2017

Eestikeelne kokkuvõte

Enamikus OECD riikides, kus andmed on saadaval, jätkub uute ettevõtete loomine taastuvas trendis ning paljud riigid on saavutanud kriisieelse taseme, mis viitab sellele, et pikaajaline ettevõtete määra vähenemine võib olla raugemas.

Positiivsed pankrotitrendid saadavad tugeva signaali ettevõtluskeskkonna elavnemisest. 2016. aasta lõpuks oli pankrottide arv enamikus riikides langenud tagasi kriisieelsele tasemele või veel madalamale. Ning isegi riikides, kus pankrotitasemed jäid kõrgemaks kui 2007. aastal, näiteks Islandil, Itaalias ja Hispaanias, viitavad varased 2017. aasta trendid olukorra paranemisele.

Teenused on olnud oluliseks ettevõtete loomise mootoriks

Kõikides OECD riikides ületasid ettevõtete loomise näitajad teenindussektoris tööstusettevõtete omi, lisades ligikaudu kaks kolmandikku kõikidest uute ettevõtete poolt loodud töökohtadest 2014. aastal. Kuid enamikus majanduspiirkondades lisasid uued tööstusettevõtted vähem kui 15% loodud töökohtadest. Lisaks vähenes tööhõive tootmises perioodil 2008 kuni 2014 kõikides OECD riikides peale kahe: Luksemburgi ja Saksamaa.

Samuti on paljudes riikides taastunud tööhõive ning enamasti on peamisteks kasvumootoriteks olnud nii uued kui ka vanad väikese ja keskmise suurusega ettevõtted. Tootmises on tööhõive kasv euroala suurettevõtetes, mida kriis mõjutas vähem kui väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid, viimatinimetatutest jätkuvalt suurem. Ühendriikides on olukord olnud aga vastupidine, kuna seal veavad kriisijärgset tööhõive kasvu suured teenindussektori ettevõtted.

Suuremate ja väiksemate ettevõtete erinevused produktiivsuses varieeruvad arvestatavalt sõltuvalt riigist ja sektorist. Üldiselt on aga erinevused tootlikkuses teenindussektoris palju väiksemad kui tootmises. Tavaliselt mida suurem on erinevus tootlikkuses, seda suurem on ka palgavahe – näiteks Saksamaal maksid suured ettevõtted keskmise suurusega ettevõtetega võrreldes üle 50% suuremat palgatasu ning enam kui kaks korda nii palju kui väike- ja mikroettevõtted –, seega võib teenindussektori kasv aidata vähendada sissetulekute ebavõrdsust kogu majanduse ulatuses.

Ettevõtlikum teenindussektor võib samuti kaasa aidata sugudevahelise ebavõrdsuse jätkuval vähendamisele, kuna ebaproportsionaalselt palju naisi on seotud alustavate ettevõtetega teenindussektoris. Viimase kümne aasta jooksul on meeste ja naiste osakaal füüsilisest isikust ettevõtjate seas peaaegu kõikides riikides üha enam võrdsustunud. Kuid olulised soolised lõhed siiski säilivad: OECD riikides on üks kümnest töötavast naisest füüsilisest isikust ettevõtja, seda on peaaegu poole vähem, kui võrrelda meessoost füüsilisest isikust ettevõtjatega (17%).

Palgavahed tootmises suurenevad paljudes riikides

Paljudes riikides toimus kriisijärgne tööjõu tootlikkuse kasv tootmissektoris väikese ja keskmise suurusega ettevõtetes, kuid jäi maha suurtes ettevõtetes, süvendades olemasolevaid tootlikkuse erinevusi, eriti Belgias, Lätis, Saksamaal, Slovakkias ja Tšehhi Vabariigis. Samas suurenesid palgalõhed suuremate ja väiksemate tootmisettevõtete vahel kõikides OECD Ida-Euroopa riikides (v.a Poolas), Balti riikides, Norras ja Ühendkuningriigis vahemikus 2008 ja 2014.

Digitaalsed tööriistad on pakkunud uusi võimalusi ja avanud uusi turge mikroettevõtjatele

Taskukohaste digitaalsete tööriistade ja platvormide väljatöötamine on loonud mikroettevõtete jaoks uusi võimalusi, et laieneda välisurgudele varasemalt ettekujutamatul viisil.

Uued andmed äri tuleviku-uuringust „Future of Business“, mis kujutab endast digitaalse esindatusega väikese ja keskmise suurusega ettevõtete igakuist Facebooki-OECD-Maailmapanga uuringut, näitavad, et isegi ühemehefirmade (st füüsilisest isikust ettevõtjad ilma töötajateta) puhul võib, vaatamata nende väiksusele, moodustada eksportimine nende äritegevuse suure osa, kuna nad tuginevad selle saavutamiseks digitaalsetele tööriistadele. Kaks kolmandikku eksportivatest firmades vastas, et enam kui pool nende rahvusvahelisest müügist sõltus veebitööriistadest ning peaaegu pooled ettevõtted (45%) vastasid, et enam kui 75% nende rahvusvahelisest müügist sõltus veebitööriistadest.

Samuti kinnitavad kõige uuemad äri tuleviku-uuringu „Future of Business“ andmed eelnevaid avastusi, et rahvusvaheliselt tegutsevad ettevõtted on oma praeguses olukorras ja tulevikuväljavaadetes enesekindlamad ning neil on tõenäolisemalt positiivsemad väljavaated töökohtade loomise osas. See kehtib ka ühemehefirmade puhul, kes tegelevad kaubandusega. Siiski on uuringu kohaselt suurematel ettevõtetel oma ettevõtte olukorrale reeglina positiivsem hinnang kui väiksematel ettevõtetel. See peegeldab olulisi väljakutseid, millega mikroettevõtted peavad oma äri juhtimise ja kasvatamise käigus kokku puutuma, nagu nt vastamine regulatsioonidele, finantseerimise tagamine, oskustöölise värbamine ja alles hoidmine ning äripartnerite leidmine.

Juhutööliste esilekerkimine

Üldine trend enamikus riikides on olnud ainult osalise tööajaga töötavate füüsilisest isikust ettevõtjate arvu suurenemine. Osalise tööajaga töötavate füüsilisest isikust ettevõtjate arv on viimase kümnendi jooksul arvestatavalt kasvanud, peegeldades osaliselt uusi võimalusi, mis on tekkinud seoses „juhutööpõhise majanduse“ esilekerkimisega, st paindliku töökorralduse kasvuga, mis täiendab või asendab täistööajaga töökohti. Kuigi juhutööd ei ole iseenesest uus nähtus (nt meelelahutustööstuses on alati nendele tuginetud), osutatakse ja nõutakse neid tänapäeval suurema ja mitmekesisema inimrühma poolt ning need kätkevad endas laialtlevitatud teenuseid kui kunagi varem.

Juhutööliste esilekerkimine tõstatab uusi küsimusi selles osas, kas füüsilisest isikust ettevõtjate arv või tasemed on sobivad näitajad ettevõtluse suuruse kohta, kuna juhutööpõhise majanduse ja ettevõtluse vaheline suhe pole kindlasti iseenesestmõistetavalt selge. Juhutööpõhises majanduses osalejad võivad olla väikeettevõtjad, kuid paljud juhutöötajad osutavad oma teenuseid tingimustel, mis on väga sarnased tavatöötajate omadega, eriti mis puudutab ettevõtlusega seotud riski puudumist. Samas on juhutöödega kaasnev paindlikkus sageli üsna erinev traditsioonilisest palgatööst ning võib julgustada alustavaid ettevõtjaid oma ideid rakendama, samal ajal võimaldades neil ka oma elamiskulusid katta.

Seega eksisteerib mõõtmisraskusi juhutöötajate panuse hindamisel ettevõtlusele, kusjuures mõned andmed viitavad sellele, et juhutööpõhine majandus võib mõnikord ettevõtlust vähendada, eriti siis, kui ettevõtluspõhise majanduse platvormid toimivad madalakvaliteedilise ettevõtluse aseainena, selmet olla täienduseks kõrgekvaliteedilisele ettevõtlusele.

Nende mõõtmisprobleemide käsitlemine ning võimaluste otsimine andmete kättesaadavuse parandamiseks antud valdkonnas täiendab selle väljaande eesmärki pakkuda paremaid andmeid ettevõtluse mõõtmiseks. Teiste jätkuvate püüdluste hulka selles vallas kuuluvad uute ettevõtete profiilide loomine vastavalt nende omanikele ja kauplemissuhtlusele ning nende integreerimine rahvusvahelistesse

väärtusahelatesse, paremate soolaste andmete hankimine ning üldisemalt samuti statistiliste lõksude ja hoiatuste esiletoomine ettevõtlusandmete kasutamises.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgsest inglisi- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2017), *Entrepreneurship at a Glance 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/entrepreneur_aag-2017-en